

Žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb.

Vyhodnocování ohrožení dítěte

1. Jakým způsobem OSPOD vyhodnocuje míru ohrožení dítěte v případech: podezření na domácí násilí, psychické týrání dítěte, zanedbávání péče, závažného konfliktu rodičů, opakovaných zásahů SPOD v rodině, nebo podezření na traumatizaci dítěte?

Odpověď: OSPOD nevyhodnocuje míru ohrožení dítěte pro jednotlivé typy případů (domácí násilí, psychické týrání, zanedbávání, konflikt rodičů apod.). Právní úprava vychází z individuálního posouzení konkrétní situace dítěte a jeho rodiny podle [zákona o sociálně-právní ochraně dětí](#) (zákon č. 359/1999 Sb., v platném znění dále jen zákon) a [prováděcí vyhlášky](#) (vyhl. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění, dále jen vyhláška).

2. Používá OSPOD při vyhodnocování: závazné metodiky, doporučené standardy, interní metodické postupy, standardizované formuláře, nebo jiné hodnotící nástroje

Odpověď: OSPOD nejdříve vyhodnocuje situaci dítěte s ohledem na nutnost okamžitého zásahu. Podnět přijímající pracovník vyhodnotí, zda je dítě ohroženo bezprostředně na životě či nikoliv. Pokud ano a není přítomen klíčový pracovník, přijme ihned adekvátní opatření v souladu se zákonem. Pokud dojde k závěru, že dítě není bezprostředně ohroženo na životě, předá podnět klíčovému pracovníkovi, případně nadřízenému pracovníkovi, který rozhodne, komu bude případ po dobu nepřítomnosti klíčového pracovníka přidělen.

Následně vyhodnocuje situaci dítěte v souladu se zákonem a platnou vyhláškou. K vyhodnocování situace dítěte a rodiny používají pracovníci formulář.

Postupy jsou ukotveny v zákoně, ve vyhlášce, jejíž nedílnou součástí jsou „Standardy kvality sociálně-právní ochrany při poskytování sociálně-právní ochrany orgány sociálně právní ochrany“.

3. Pokud ano, žádáme o stručný popis nebo anonymizovanou kopii používaných metodických materiálů.

106.rtf

4. Jaké subjekty OSPOD standardně oslovuje při vyhodnocování situace dítěte?

Například:

mateřské školy,
základní školy,
lékaře,
psychology,
SPC,
ranou péči,
doprovázející organizace,
Policii ČR,
nebo další odborné služby.

Odpověď: OSPOD oslovuje subjekty, které mohou mít vliv na individuální posouzení situace dítěte, rodiny a následné řešení.

II. Dítě se zdravotním postižením nebo specifickými potřebami

5. Má OSPOD zvláštní metodické postupy pro práci:

s dítětem se zdravotním postižením,
s dítětem se sluchovým postižením,
s dítětem s PAS,
s dítětem s vývojovým traumatem,
nebo s dítětem s psychiatrickou diagnózou?

Odpověď: OSPOD nemá zvláštní metodické postupy pro práci s výše uvedenými klienty. Používá výše uvedený formulář. Při své činnosti využívá metodiky vydané v rámci projektu Právo na dětství, které jsou veřejně dostupné na internetových stránkách MPSV <https://www.pravonadetstvi.cz/>

6. Pokud ano, žádáme o stručný popis těchto postupů.

7. Spolupracuje OSPOD v těchto případech standardně:

s odbornými lékaři,
SPC,
ranou péčí,
terapeuty,
nebo dalšími specializovanými službami?

Odpověď: ano OSPOD spolupracuje s osobami a službami, které se podílejí nebo by se mohly podílet na řešení situace nezletilého dítěte.

8. Existují metodické postupy pro vyhodnocování potřeby stability prostředí dítěte se specifickými potřebami?

Odpověď: postup orgánu sociálně-právní ochrany dětí se vždy odvíjí od individuální situace konkrétního dítěte a jeho rodiny. Při tvorbě individuálního plánu ochrany dítěte postupuje OSPOD v souladu se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, Standardy kvality sociálně-právní ochrany dětí a dalšími souvisejícími právními předpisy, přičemž vždy sleduje nejlepší zájem dítěte.

III. Kontakty dítěte s biologickou rodinou

9. Jakým způsobem OSPOD vyhodnocuje:
připravenost dítěte ke kontaktům,
psychický dopad kontaktů na dítě,
vhodnou frekvenci kontaktů,
nebo potřebu přítomnosti pečující osoby či odborníka u kontaktu?

Odpověď: OSPOD nepoužívá standardní postup, ale individuální vyhodnocuje situaci dítěte a rodiny, které se promítá do IPOD a do nastavení kontaktů. Opírá se zejména o [zákon o sociálně-právní ochraně dětí, vyhlášku č. 473/2012 Sb., Informaci MPSV k ZSPOD, metodické doporučení MPSV k individuálnímu plánu péče o dítě, metodické doporučení MPSV k pěstounské péči na přechodnou dobu a metodické doporučení MPSV k sociální práci s ohroženou rodinou](#)

10. Jaké odborné podklady OSPOD standardně využívá při nastavování kontaktů dítěte s biologickou rodinou?

Odpověď: viz. bod 9

11. Kdo podle metodického vedení MPSV standardně:
připravuje kontakt dítěte s biologickou rodinou,
zprostředkovává kontakt dítěte s biologickou rodinou,
vede kontakt dítěte s biologickou rodinou,
vyhodnocuje průběh kontaktu,
a vyhodnocuje jeho dopad na dítě

Odpověď: MPSV nepoužívá pojem „vedení“ kontaktu, ale hovoří o asistenci a doprovázení, které standardně zajišťuje doprovázející organizace / pověřená osoba, a to formou „zajištění asistence při tomto styku“ a „doprovázení dítěte v průběhu kontaktu“ - viz [§ 47a odst. 2 písm. e\) ZSPOD](#) a [Informace MPSV k ZSPOD](#), na základě uzavřené dohody o doprovázení s pěstounem nebo osobou odpovědnou za výchovu. Doprovázející organizace připravuje, zprostředkovává a případně asistuje při kontaktu, sleduje jeho průběh a následně proběhlý kontakt vyhodnocuje. OSPOD nastavuje rámec kontaktu a vyhodnocuje jeho dopad na nezl. dítě. Role pěstouna, osoby pečující spočívá v povinnosti kontakt umožnit a podporovat, organizace či hodnocení není v jeho kompetenci.

12. Jaká je v těchto činnostech role:
orgánu sociálně-právní ochrany dětí,
doprovázející organizace,
zařízení určeného pro výkon kontaktů,
odborných pracovníků,
a pečujících osob?

Odpověď: viz odpověď bod 11.

13. Existují metodické postupy nebo doporučení upravující spolupráci mezi OSPOD, doprovázející organizací a dalšími subjekty při:

přípravě kontaktů,
realizaci kontaktů,
vyhodnocování kontaktů, nastavování dalšího kontaktového režimu dítěte?

Odpověď: ano, takové metodické postupy a doporučení existují, ale jsou rozptýlené ve více dokumentech.

Hlavní zdroje:

[zákon o sociálně-právní ochraně dětí - § 47a a § 47b](#)

[Informace MPSV k zákonu č. 359/1999 Sb.](#)

[Metodické doporučení č. 3/2009 - k vytvoření individuálního plánu péče o dítě](#)

[Metodické doporučení č. 4/2009 - k přechodu dítěte do náhradní rodiny](#)

[Metodické doporučení č. 5/2009 - k návazné péči o náhradní rodinu](#)

[Metodické doporučení č. 20/2009 - k vyhodnocování situace dětí v obtížné sociální situaci](#)

14. Jakým způsobem OSPOD vyhodnocuje situace, kdy dítě vykazuje:
známky stresu,
regresu,
zhoršení chování,
psychosomatické obtíže,
nebo jiné negativní reakce v souvislosti s kontakty?

Odpověď: OSPOD jednotlivé situace nevyhodnocuje podle samostatného „seznamu symptomů“, ale v rámci průběžného vyhodnocování situace dítěte, kontaktů a IPOD. Vyhodnocení je průběžný proces, nikoli jednorázový úkon. OSPOD musí zvažovat, zda a jaký je přínos kontaktu, jestli nepřevažují jeho negativní následky - viz [Metodické doporučení č. 20/2009](#). OSPOD vyhodnocuje kontakt jako součást plánu péče / IPOD. Pokud se při kontaktu objevují stresové či jiné negativní reakce, OSPOD situaci reviduje upravuje plán - viz [Informace MPSV k ZSPOD](#) a [Metodické doporučení č. 20/2009](#).

15. Existují metodické postupy pro situace, kdy odborníci doporučují zachování stability prostředí dítěte?

Odpověď: Ano, metodické postupy existují. Nejsou, ale formulovány jako jeden zvláštní manuál „pro zachování stability prostředí dítěte“. Spíše jde o soubor pravidel, podle nichž má OSPOD pracovat:

průběžně vyhodnocovat situaci,
minimalizovat destabilizující změny,
volit postup v nejlepším zájmu dítěte,
plánovat změny postupně,
a využívat případovou konferenci a IPOD k udržení nebo obnovení stability.

16. Existují metodické postupy pro situace, kdy odborníci doporučují zachování přítomnosti pečující osoby nebo jiné blízké osoby při kontaktech dítěte s biologickou rodinou? Pokud ano, žádáme o jejich stručný popis.

Odpověď: ano, metodický rámec pro takové situace existuje, a to zejména prostřednictvím individuálního nastavení režimu kontaktu v IPOD nebo rozhodnutí soudu, včetně možnosti asistence při styku, doprovázení dítěte v průběhu kontaktu, asistovaného styku či výjimečné přítomnosti pracovníka OSPOD, vždy podle nejlepšího

zájmu dítěte.

IV. Spolupráce s pěstouny a odbornými službami

17. Jakým způsobem OSPOD standardně spolupracuje:
s pěstouny,
s doprovázejícími organizacemi,
a dalšími odborníky kolem dítěte?

Odpověď: OSPOD standardně spolupracuje s pěstouny průběžným sledováním situace dítěte a rodiny podle IPOD, s doprovázejícími organizacemi prostřednictvím dohody o výkonu pěstounské péče, pravidelných kontaktů a zpráv o průběhu péče, a s dalšími odborníky jako koordinátor multidisciplinární spolupráce, zejména formou případových konferencí.

18. Existují metodické postupy pro řešení situací:
kdy se odborné názory jednotlivých subjektů liší,
kdy pečující osoby upozorňují na možné ohrožení dítěte,
nebo kdy existují rozdílná doporučení odborníků?

Odpověď: metodické postupy pro tyto situace existují, zejména prostřednictvím průběžného vyhodnocování případu a IPOD, případových konferencí ke sdílení a konfrontaci odborných stanovisek, určení dalších úkolů a odpovědností, a dále konzultací s kolegy, vedoucím či v supervizi, vždy s prioritou nejlepšího zájmu dítěte (viz odkazy výše).

19. Existují metodické postupy pro multidisciplinární spolupráci kolem dítěte?

Odpověď: ano, metodické postupy pro multidisciplinární spolupráci kolem dítěte existují, zejména prostřednictvím IPOD a případových konferencí, OSPOD v této spolupráci plní roli koordinátora.

V. Vzdělávání a specializace pracovníků

20. Mají pracovníci OSPOD:
specializovaná školení v oblasti traumatu dítěte,
attachmentu,
domácího násilí fyzického nebo psychického,
práce s dítětem se zdravotním postižením,
práce s dítětem s PAS,
nebo krizové intervence?

Odpověď: ano

21. Pokud ano, žádáme o stručný popis systému vzdělávání pracovníků.

Odpověď: všichni pracovníci OSPOD bez ohledu na problematiku, kterou se zabývají naplňují požadavky dalšího odborného vzdělávání v souladu s vyhláškou, konkrétně s Přílohou č 1 k vyhlášce „Standardy kvality sociálně-právní ochrany při poskytování

sociálně-právní ochrany orgány sociálně právní ochrany“, kritérium Profesní rozvoj zaměstnanců.

22. Existuje specializované metodické vedení pro práci:
s dítětem s traumatem,
dítětem se specifickými potřebami,
nebo dítětem se zvýšenou potřebou stability prostředí?

Odpověď: ne, existuje však širší metodický rámec v oblasti vyhodnocování situace dítěte, IPOD, návazné péče, přechodu do náhradní rodiny a ochrany dítěte v rizikových situacích, který tyto potřeby zohledňuje individuálně podle nejlepšího zájmu dítěte.

VI. Dlouhodobá stabilita dítěte v systému SPOD

23. Existují metodické postupy pro dlouhodobé sledování stability dítěte v systému SPOD, zejména u dětí, které:
opakovaně procházejí změnami péče,
návraty do biologické rodiny,
opakovanými zásahy systému,
nebo dlouhodobými konflikty mezi jednotlivými subjekty kolem dítěte

Odpověď: veškeré metodiky a postupy, které vydalo MPSV ve vztahu k výkonu sociálně-právní ochraně dětí jsou dostupné na <https://mpsv.gov.cz/metodiky-manualy-instrukce#metodiky-manualy-instrukce>

24. Vyhodnocuje OSPOD při práci s dítětem také:
dlouhodobý vývoj dítěte v systému SPOD,
opakované změny prostředí,
opakované zásahy systému nebo možné dopady těchto změn na psychickou stabilitu dítěte a jeho vztahové vazby?

Odpověď: ano

25. Existují metodická doporučení nebo interní postupy pro práci s dítětem, které:
opakovaně mění pečující prostředí,
vykazuje známky destabilizace,
nebo dlouhodobě prochází konfliktním nastavením systému péče?

Odpověď: ne.

26. Pokud existují metodické pokyny, metodická doporučení, interní metodické materiály, výkladová stanoviska, standardy, manuály nebo jiné dokumenty vztahující se k výše uvedeným oblastem, žádáme o jejich zaslání v úplném znění, případně o sdělení, kde jsou veřejně dostupné.

Veškeré metodiky a postupy, které vydalo MPSV ve vztahu k výkonu sociálně-právní ochraně dětí jsou dostupné na <https://mpsv.gov.cz/metodiky-manualy-instrukce#metodiky-manualy-instrukce>, dále pak OSPOD využívá postupy uvedené na portále <https://www.pravonadetstvi.cz/>.

II. Forma poskytnutí informací

Žádáme o poskytnutí informací:
v elektronické podobě,
případně formou anonymizovaných metodických dokumentů či interních doporučení.